

Praktyczne wytyczne dotyczące 10 ważnych relacji superiora

Praktyczny Przewodnik dla Superiora Lokalnego
VINCENTIANA (2003), pp. 195-256

Z Wizytatorem i jego radą

41. Właściwa współpraca i dobra komunikacja między superiorzem a Wizytatorem i jego Radą są decydujące, zarówno w animowaniu domu, jak i w realizowaniu Planu Prowincji (por. K 123 § 2).

42. Superior ma obowiązek informowania Wizytatora o stanie domu, który został mu powierzony (S 78, 1°). Może czynić to w sposób nieformalny podczas częstych spotkań, i w sposób formalny podczas wizytacji. Zaleca się, aby czynił to także, od czasu do czasu (np. raz w roku), na piśmie.

43. Nasze Konstytucje zalecają Wizytatorowi częste odwiedzanie domów i zobowiązują go do przeprowadzania oficjalnych wizytacji przynajmniej co dwa lata (K 125, 6°). Superior powinien ułatwić takie nieoficjalne i oficjalne wizyty i informować o nich konfratrów domu tak, aby mieli możliwość rozmawiania z Wizytatorem. Św. Wincenty wysoko cenił takie wizyty. Napisał: „Można powiedzieć, że wizytacje, zrobione dobrze i dokładnie, czynią to, co czyni słońce: dają światło ... Tak jak słońce rozciąga swój wpływ na wszystkie stworzenia, tak można powiedzieć, że wizytacje przynoszą korzyści całej odwiedzanej rodzinie” (SVP II, 616).

Ze wspólnotą lokalną i z radą domową (o ile taka istnieje)

44. Nasze Konstytucje i Statuty ukazują dwie różne sytuacje:
- a. *Domy, gdzie nie ma rady.* Taka jest zazwyczaj sytuacja w domach, gdzie liczba konfratrów nie jest zbyt duża; to jest tam, gdzie nie ma utworzonej formalnie rady domu. Superior spotyka się często z wszystkimi konfratrami domu „ad instar Consilii” (S 79, § 3).
 - b. *Domy, gdzie Wizytator, za zgodą swojej Rady, uważa za konieczne utworzenie rady domowej* (K 134, § 2). Wiele powodów może skłonić Wizytatora i jego Radę do takiej decyzji, np.: wielkość domu, częste nieobecności jego członków ze względu na działalność misyjną, specyfika domu (dom formacji początkowej, dom dla chorych, itd.). W takich wypadkach, radcy domowi, którzy pomagają superiorowi w animowaniu, zarządzaniu i administrowaniu domem, są mianowani według Norm Prowincjalnych. Różnie to wygląda w poszczególnych prowincjach: czasami radcy są mianowani przez superiora, czasem są wybierani przez konfratrów domu, czasami są mianowani przez Wizytatora.

45. W obu przypadkach superior powinien rozmawiać z wszystkimi konfratrami domu lub z członkami rady domowej o ważnych sprawach dotyczących życia i działalności wspólnoty, i powinien podejmować decyzje w świetle przedstawianych refleksji. Niektóre sprawy (np., pewne wydatki) wymagają formalnej zgody rady domowej, czy to tej opisaney w punkcie **a** czy też **b** nr 44.

46. Superior powinien dobrze przygotować posiedzenia rady. Pisemny program powinien być rozprowadzony wśród konfratrów domu przynajmniej dzień wcześniej, razem z ważniejszą dokumentacją tak, aby konfratry mogli przygotować się do spotkania. Podczas spotkania wszyscy powinni mieć możliwość wypowiedzenia się, i wszyscy powinni starannie słuchać, zwłaszcza superior.

47. Władza podjęcia ostatecznej decyzji należy do superiora, po wysłuchaniu konfratrów. Roztropny superior postara się włączyć do końcowej decyzji jak najwięcej idei powstałych podczas dyskusji.

48. Wspólnota nie jest w stanie narzucić swojego sądu superiorowi, ani zmusić go do określonego, ale Kan 127, § 2, 2° podaje mądrą radę; mianowicie, superior nie powinien działać przeciwko głosowi swojej rady, szczególnie wtedy, gdy jest ona jednomyślna, chyba że jest to, jego zdaniem, racja nieuzasadniona.

49. Czasami, kiedy nie uda się osiągnąć zgody w dyskusji odnośnie ważnych spraw, należy odwlec decyzję, o ile nie jest pilna, i poddać sprawę znowu pod dyskusję na kolejnym spotkaniu rady.

50. Po spotkaniu rady domowej, Akta zawierające wszystkie ważne decyzje powinny być dostępne dla członków wspólnoty tak, aby mogli mieć pisemne sprawozdanie z tego co zostało uchwalone. Poza utrwaleniem decyzji jest to także pomocne dla dobrej komunikacji, zwłaszcza wtedy, gdy konfratry są nieobecni podczas spotkań.

51. W liście z 21 listopada 1642 św. Wincenty pisał do zapalczego Bernarda Codoing: *Zawsze dostrzegałem w nas obu tę wadę zbyt łatwego pójścia za nowymi pomysłami i czasami zbyt silnego przywiązania do nich. To skłania mnie, aby nie robić nic ważnego bez szukania rady. Dlatego Bóg daje mi każdego dnia nowe światła w ważnych sprawach i upewnia mnie, aby nic nie czynić poza tym sposobem (SVP II 313).*

Z Konwentem Domowym

52. Konwent Domowy różni się od rady domowej. Jest on formalnym zebraniem zwołanym celem przygotowania do Konwentu Prowincjalnego. Nasze Konstytucje opisują go następująco (K 147):

- Konwent domowy zwołuje Superior domu lub Asystent, który sprawuje całą władzę superiora; Konwent ten odbywa się w związku z Konwentem Prowincjalnym.
- Do udziału w Konwencie domowym należy powołać wszystkich, którzy mają prawo głosu czynnego.
- Zadaniem Konwentu domowego jest omówienie tych spraw, które Dom chciałby przedstawić na Konwencie Prowincjalnym, jak również rozpatrzenie kwestii przesłanych przez Komisję Przygotowawczą Konwentu Prowincjalnego do przedyskutowania oraz opracowania postulatów.

53. Taki Konwent, jak i inne spotkania konfratrów domu, powinien być dobrze przygotowany, z pisemnym programem udostępnionym (lub wysłanym do konfratrów przypisanych do domu ale mieszkających poza nim) w wystarczającym czasie przed spotkaniem, aby umożliwić wszystkim konfratom (łącznie z tymi przypisanymi do domu) przeczytanie i

przeanalizowanie całego materiału przesłanego przez komisję Przygotowawczą oraz sformułowanie propozycji na Konwent Prowincjalny.

54. Czasami jest konieczne, aby odbyło się kilka posiedzeń Konwentu domowego celem dokładnego opracowania materiałów przygotowawczych.

55. Jeden z konfratrów powinien zostać wybrany sekretarzem. Akta Konwentu domowego powinny być uważnie sformułowane i zatwierdzone przez członków Konwentu. Następnie powinny być przekazane do Komisji Przygotowawczej.

Z Asystentem

56. Asystent pomaga superiorowi w animowaniu, zarządzaniu i funkcjonowaniu domu (S 79 § 1).

57. Podczas nieobecności superiora Asystent wykonuje wszystkie obowiązki jego urzędu, zgodnie z normami naszego prawa własnego i prawa kościelnego (S 79, § 2).

58. Asystent jest mianowany zgodnie z Normami Prowincjalnymi (S 79, § 1). Ta praktyka jest różna w różnych prowincjach: czasami jest mianowany przez superiora, czasami wybierany przez wspólnotę, czasami mianowany przez Wizytatora. Czas trwania jego urzędu także zależy od Norm Prowincjalnych.

59. Dobra relacja i dobra komunikacja między Superiorem i Asystentem jest bardzo istotna dla ducha domu. W 1656 r. św. Wincenty wskazuje Antoniemu Durand na ważność Asystenta: *Nie podejmuj żadnych spraw, nawet mało znaczących, zanim nie poszukasz rady konfratrów, szczególnie twojego Asystenta (SVP VI 66).*

Z ekonomem domowym

60. Ekonom domowy zarządza dobrami domu pod kierunkiem i nadzorem superiora i jego rady. (S 102). Jest mianowany zgodnie z Normami Prowincjalnymi (S 79, § 1). Różnie to wygląda w różnych prowincjach: czasami jest on mianowany przez superiora, czasami wybierany przez wspólnotę, czasami mianowany przez Wizytatora. Czas trwania tego urzędu zależy od Norm Prowincjalnych.

61. Nasze Konstytucje podają kilka ważnych zasad, które są użyteczne dla superiora i ekonoma. Często należy się nad nimi zastanawiać. Są wśród nich (K 154):

- Administratorzy powinni pamiętać, że są tylko zarządcami dóbr Wspólnoty. Dlatego też dobra te mają obracać wyłącznie na cele zgodne ze stanem misjonarskim. Powinni zawsze działać zgodnie ze słusznymi ustawami państwowymi oraz według norm i ducha Zgromadzenia.
- Administratorzy powinni chętnie zaopatrywać konfratrów w to wszystko, co dotyczy ich życia, specjalnych obowiązków i pracy apostołskiej. Takie korzystanie z dóbr materialnych zachęca konfratrów do troski o potrzeby ubogich oraz o prowadzenie życia prawdziwie braterskiego.
- Administratorzy ci, mając przyczyniać się do pogłębiania życia wspólnotowego wśród konfratrów, powinni ponadto przestrzegać zasady słuszności przy rozdzielaniu dóbr. Konfratrów powinni zaopatrywać zgodnie z

przepisami Norm ustanowionych przez Konwent Prowincjalny.

62. Ekonom powinien komunikować się dobrze z superiorem i konfratrami domu odnośnie spraw dotyczących administracji dóbr wspólnoty. Nasze Konstytucje podkreślają: „Pod kierunkiem superiora i przy pomocy konfratrów, którzy go wspierają słowem i troską, ekonom zarządza majątkiem domu zgodnie z przepisami prawa powszechnego i prawa Zgromadzenia i prowincji” (K 134 § 1).

63. Przed rozpoczęciem roku pracy ekonom powinien przedstawić wspólnocie roczny budżet celem przedyskutowania go i zaaprobowania przez superiora i jego radę. Na końcu roku pracy powinien przedstawić sprawozdanie przychodów i wydatków celem zaaprobowania przez superiora i jego radę.

64. Ekonom powinien przedstawiać superiorowi miesięczne sprawozdanie z przychodów i wydatków domu oraz relację na temat jego własności. Superior, po przeanalizowaniu i zaaprobowaniu, powinien podpisać te sprawozdania. Ekonom także powinien informować członków wspólnoty o administrowaniu dobrami domu (S 103, § 1); może to czynić się na spotkaniach domowych.

65. Powinien być szczególnie uważny na prawa dotyczące pracy, słusznym wynagrodzeń, ubezpieczenia, bezpieczeństwa społecznego, oraz w odniesieniu do osób pracujących w domu i w dziełach Zgromadzenia (S 107, § 1).

66. Wraz z superiorem powinien upewnić się, czy zobowiązania związane ze stypendiami mszalnymi są wypełniane oraz czy ofiary i darowizny są używane zgodnie z wolą ofiarodawcy.

67. Jeżeli konfratom domu zostały powierzone specjalne dzieła, powinni oni przedstawić sprawozdanie z wpływów i wydatków, jak również z majątku właściwemu przełożonemu, którym może być albo superior albo Wizytator (por. S 103, §§ 3-4).

68. Św. Wincenty podał wiele mądrych rad superiorom i ekonomom odnośnie administrowania dobrami w ich domach. Fragmenty jego wypowiedzi można znaleźć w Aneksie V (por. Nry 1, 2, 5).

Z członkami domu jako jednostkami

69. Św. Wincenty wzywa nas, abyśmy żyli razem jak bracia, którzy wzajemnie troszczą się o siebie (R VIII, 2). Tak jak superior animuje wspólnotę, która wspólnie podejmuje działalność apostolską, razem żyje, razem wiernie się modli, korzysta ze wspólnych dóbr i wspólnie przeżywa czas wolny (K 25), tak też powinien dbać o osobowy rozwój i działalność każdego konfratra (K 129 § 2). Powinien często rozmawiać z każdym indywidualnie. Taka zdrowa wymiana może mieć miejsce podczas wspólnego czasu wolnego, podczas posiłków i rekreacji.

70. Poza tymi nieformalnymi rozmowami superior powinien od czasu do czasu prowadzić dłuższe rozmowy z każdym konfratrem. Zachowując prywatność, szczególnie w zakresie wewnętrznym, która jest zagwarantowana wszystkim konfratom przez powszechne prawo Kościoła i przez prawo własne Zgromadzenia, superior powinien okazać swoją troskę o

całościowe dobro i rozwój każdego poszczególnego konfratra. Dlatego niezastąpione pozostają dobre ludzkie relacje, opieka i troska.

71. Taka dłuższa rozmowa, tradycyjnie zwana „komunikacją”, powinna się odbyć przynajmniej raz w roku. Podczas rozmowy, rola superiora będzie polegała głównie na słuchaniu konfratra, który dzieli się swymi sukcesami i porażkami, nadziejami i obawami, staraniami i wysiłkami w przeżywaniu naszego wincentyńskiego powołania. W ten sposób superior może wspomagać konfratra w jego rozwoju duchowym i apostołskim.

72. W takich rozmowach można poruszać wiele tematów, np. apostołat, życie wspólnotowe, modlitwa, śluby, stałość powołania, zdrowie fizyczne, rozrywka i rekreacja, formacja ciągła, kierownictwo duchowe, przyjaźnie, inne znajomości i odpowiednie ich granice, a także inne sprawy odnoszące się do rozwoju konfratra.

73. W swoich kontaktach z poszczególnymi konfratrami, superiorzy powinni stale mieć na uwadze, że mają być jednocześnie liderami i członkami; prawdziwie ojcami, ale także braćmi; nauczycielami wiary, ale jeszcze bardziej współluczniami Chrystusa; mistrzami doskonałości, ale także świadkami poprzez ich własną świętość (por. *Mutuae relationes*, 9d).

74. Konfratry potrzebują pozwolenia superiora na używanie i dysponowanie dobrami Zgromadzenia i ich własnymi dobrami zgodnie z Konstytucjami (K 34-35), Statutami (S 17-18) i Normami Prowincjalnymi. Tradycja Zgromadzenia, jego prawo i jego praktyka odnośnie tej kwestii zostały dokładnie wyjaśnione w Rozdziale IV *Instrukcji o Wytrwaniu, Czystości, Ubóstwie i Posłuszeństwie w Zgromadzeniu Misji*.

75. Superior powinien troszczyć się o formację ciągłą konfratrów, zachęcając ich do udziału w kursach, programach, itp. rozwijających ich zdolności i osobiste dary celem służenia ubogim.

Z ubogimi

76. Superior powinien troszczyć się o rozwój i aktywność poszczególnych dziedzin posługi (K 129, § 2). Domy Zgromadzenia powinny odznaczać się nie tylko posługą ewangelizacji, ale także praktyczną i konkretną posługą ubogim. W konferencji z 6 grudnia 1658, św. Wincenty stwierdza: *Gdyby ktoś z was uważał, że celem Zgromadzenia Misji jest głoszenie Ewangelii ubogim z pominięciem troski o ich sprawy materialne, odpowiem mu, iż jesteśmy powołani do służenia ubogim tak co do duszy, jak co do ciała. Głoszenie Ewangelii ubogim nie polega jedynie na pouczeniu ich o prawdach wiary koniecznych do zbawienia, ale na czynieniu tego, co zapowiadali święci prorocy. Jesteśmy powołani, aby również innych do takiego służenia ubogim zachęcać. To dopiero oznacza czynienie Ewangelii skuteczną (SVP XII 87).*

77. Wśród zasad pracy ewangelizacyjnej podejmowanej przez nasze domy, Konstytucje wymieniają następujące (K 12, 1°-4°):

- jasne i wyraźne stawianie na pierwszym miejscu apostołstwa wśród ubogich, ponieważ głoszenie Ewangelii ubogim jest znakiem, że nadchodzi Królestwo Boże (por. Mt 11,5);
- skupienie uwagi na faktycznym stanie społeczeństwa, zwłaszcza na przyczynach nierównego podziału dóbr w świecie, tak abyśmy mogli lepiej pełnić prorockie posłannictwo ewangelizacji;

- uczestniczenie do pewnego stopnia w warunkach życia ludzi ubogich, tak abyśmy nie tylko dążyli do ich ewangelizacji, ale abyśmy i my sami byli przez nich ewangelizowani;
- prawdziwie wspólnotowy charakter apostołskiej pracy, tak abyśmy wzajemnie umacniali się w naszym wspólnym powołaniu.

Z członkami Rodziny Wincentyńskiej

78. W ostatnich latach nastąpił znaczny rozwój Rodziny Wincentyńskiej i wzmocniły się więzy pomiędzy poszczególnymi jej gałęziami. Superior lokalny powinien promować kontakt z nimi i rozwijać posługę w stosunku do różnych grup Rodziny.

79. Nasze Konstytucje mówią (K 17), że konfratry chętnie będą spieszyć z pomocą Siostrze Miłosierdzia, gdy one o to poproszą, zwłaszcza w sprawach dotyczących rekolekcji i kierownictwa duchowego. Konstytucje przynaglają nas także, aby spieszyć z braterską współpracą w prowadzeniu dzieł podejmowanych wspólnie przez oba Zgromadzenia.

80. W stosunku do grup świeckich Statut 7 stwierdza: Powinniśmy otaczać szczególną troską stowarzyszenia ludzi świeckich założone przez św. Wincentego (Panie Miłosierdzia, powstałe w 1617 – dzisiaj jest to Międzynarodowe Stowarzyszenie Miłosierdzia), albo wywodzące się z jego ducha (np., Stowarzyszenie św. Wincentego, powstałe w 1833), ponieważ mają prawo do naszej obecności i naszego wsparcia.

- Wszyscy konfratry powinni być chętni do podjęcia się tego zadania, a niektórzy powinni być specjalnie do tego przygotowani.
- Nasze animowanie tych grup powinno mieć wymiar duchowy, kościelny, społeczny i obywatelski.

81. Ostatnie Konwenty Generalne, szczególnie ten z 1998, oraz inne dokumenty również zachęcają nas do zakładania i ożywiania innych grup wincentyńskich, takich jak JMV (Wincentyńska Młodzież Maryjna), MISEVI (Świeccy Misjonarze Wincentyńscy), AMM (Stowarzyszenie Cudownego Medalika). Superior, razem z członkami wspólnoty, wyznaczy tego, kto będzie lokalnym doradcą i animatorem takich grup.

Z gośćmi

82. Wspólnota lokalna powinna przyjmować konfratrów, kapłanów i innych gości z serdeczną gościnnością (S 15 § 2).

83. W przyjmowaniu gości w naszych domach, czasami może być konieczne zachowanie równowagi różnych wartości: zyczliwość w stosunku do naszych gości, współpracowników, krewnych i przyjaciół oraz potrzeby konfratrów domu do zachowania spokojnej atmosfery, która będzie sprzyjać pracy, modlitwie i odpoczynkowi (K 24, 4°).

84. Może okazać się także koniecznym, aby superior, wraz z członkami wspólnoty, określił pewne normy ogólne co do sposobu przyjmowania gości i zapewnienia im noclegu. W formułowaniu takich przepisów wiele będzie zależało od możliwości przestrzennych, prywatności konfratrów i innych roztropnych względów.

Z biskupem i z miejscowym duchowieństwem

85. Dzieła domów Zgromadzenia powinny być zintegrowane z duszpasterską działalnością diecezji, w bliskiej współpracy z miejscowym biskupem, z duchowieństwem diecezjalnym, ze wspólnotami zakonnymi i z laikatem (S 3). Nasze Konstytucje mówią: „Zgromadzenie Misji, zgodnie z tradycją pochodzącą od św. Wincentego, wypełnia swoje posłannictwo w ścisłej współpracy z biskupami i duchowieństwem diecezjalnym. Dlatego też św. Wincenty często powtarzał, że Zgromadzenie Misji zachowuje charakter świecki, jakkolwiek cieszy się własną autonomią przyznaną mu przez prawo powszechne na zasadzie egzempcji” (K 3, § 2).

86. Troska o formację duchowieństwa diecezjalnego jest integralną częścią celu Zgromadzenia (K 1, 3°). Nasze Konstytucje nalegają (K 15) abyśmy „przychodzili z duchową pomocą kapłanom zarówno w ich formacji ciągłej, jak i w pielęgnowaniu ich gorliwości duszpasterskiej.” Powinniśmy także „rozbudzać w ich sercach pragnienie realizacji opcji Kościoła na rzecz ubogich.” Podobnie, powinny być podejmowane wysiłki, aby przyłączać się do księży diecezjalnych w innych zajęciach społecznych i apostolskich i pomagać w pielęgnowaniu więzów i relacji wspólnotowych z miejscowym duchowieństwem.

87. Nasza wincentyńska obecność w diecezji powinna charakteryzować się szczególnie:
- pracą wśród ubogich i opuszczonych;
 - tworzeniem i animowaniem różnych grup wincentyńskich;
 - prostym stylem życia i przepowiadania;
 - gościnnością wobec duchowieństwa diecezjalnego;
 - gotowością wspomagania duchownych w ich formacji;
 - formacją świeckich i prowadzeniem ich do pełniejszego udziału w ewangelizacji i posłudze ubogim.